

ACC. N:R M. 16532:1-4.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *P. A. Svensson, Tjörnarps*
Härad: *S. Åsbo ö. V. Göinge* Berättare: " " " "
Socken: *Flöjå ö. Tjörnarps* Berättarens yrke: *kantor*
Uppteckningsår: *1965* Född år *1871* i *Flöjå*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kaffekokning i pumpa av skärdat glas.

s. 1-4.

LUF 129

ACC. N:R M. 16532: /

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kaffepumpa användes huvudsakligen av allmänheten. Skulle många bjudas på kaffe, så kokade man i allmänhet sådant på kaffekittel; endast i "dagliga livet" användes pumpan. I närvarande tid användes pumpan ganska för att icke säga mycket sällan. För 75 à 80 år sedan var en kaffepumpa till att träffa i snart sagt vartenda hus. Då kunde man köpa en kaffepumpa-- man kallade den ofta för kaffeflaska-- för ²⁵40 à 40 öre, beroende på hur stor "flaskan" var. Jag skulle nästan tro, att vi --jag med min hustru-- äro de enda, som i denna del av församlingen ha pumpan. I allmänhet tyckte människor mycket om kaffe, kaokat på pumpan, ty det höll värmen så länge, att man efter en timmes tid kunde få en tretår. .

Vid kokning av kaffe för många årtionden sedan, hände det ofta, att man först kokade vatten på en kaffekittel. När vattnet kokade, lade man "ett par mått" malet kaffe i kaffeflaska och slog vatten i densamma samt kokade kaffet. Numera lägger man bönor i pumpan och slår tillräckligt med vatten på, och då det kokat

4/11-65

ACC. N:R M. 16532:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

en stund, var det färdigt att dricka. Och jag vågar påstå, att många människor påstå, att de aldrig få så gott kaffe som det, som är kokat på pumpa. Och får man en riktig kaffepumpa, så kan den verkligen vara länge. Den vi ha, har säkerligen varit i bruk under nära 25 år, men det är prima härdat glas, och den kostade omkring 6 kronor samt köptes på ett apotek. Vem som började med att koka kaffe på pumpa, vågar jag inte med säkerhet att säga,, men jag minnes, att den första människa jag såg, som använde pumpa, var min snälla och gamla mormor.

Före ~~18~~ 1900 fanns et och annat ställe, där man inte ha kaffepumpa, utan man satte kaffekitteln på någon plats, och så fingo vederbörande ur den slå upp koppen n:r 2 eller 3, om det smakade. I mitt föräldrahem hade ~~xxx~~ vi under många år pumpa, men i allmänhet försvann nog pumpan för ett fyrtiotal år sedan och ersattes av en enaljererad kaffekanna, på vilken man kokade kaffet

Jag har många gånger kokat kaffe på pumpa, då min hustru har varit borta. Vi --minhustru och jag-- använde kaffepumpa, och vi komma antagligen att använda kaffepumpa, så länge vi leva.

ACC. N:R M. 16532:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

De billiga kaffepumporna-- de, som kostade 30 à 40 öre stycket kunde ofta ställa till sorgliga saker. Säkerligen hade många husmödrar minnen av att bottnene i fls kan gick sönder, och allt kaffet "störtade" i spisen. Där stod mor i huset och hade en stor "flaska" kaffe över elden, ty där var främmad, och just då kaffet kokade, "strök" bottnen av flaskan, och allt kaffet kom i spisen. Aj, aj! Stackars lilla mor! Här i vårt hus koka vi nästan alltid kaffe på kaffepumpa. Ha vi främmad, så ha vi vanligen två stora pumpor att koka på, och så går det bra

Mina söner, ~~sönerna~~ av dem äro två gifta och en ogift, men så vitt jag vet, kokas där aldrig kaffe på pumpa. Två av mina söner äro läroverkslärare , den ene i Växjö och den andre i Karlshamn. Den tredje är disponent i Nässjö. Någon flicka har jag ~~inte~~ sorgligt nog-- inte.

Det vanligaste namnet på pumpor var nog kaffeflaskor. Fodralet vilket man har kaffe på flaskan kallades kaffefodral. Kurlorna hade med hertående från "halsen. Som man skulle tagga i

ACC. N:R M. 16532: 4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

formen av en kula och voro av ofärgat glas. Jag har dock på
ställen sett kaffepumpor, tillverkade av koppar

Kaffepumporna --de billiga-- inköptes i vilken diverse sffär
som helst i stad och på land

Kaffekulorna måste göras rena två à tre gånger i ceckan, ,
då man slår ut sumpen. Det hände inte sällan, att de billiga
pumporna gingo sönder nästan så fort, man hade köpt dem,
och man kan med säkerhet påstå, att de aldrig varade länge.
~~Fodralen var alltid av tunn~~ Fodralen voro alltid av tunn
och fin bleckplåt. Somliga möniskor hade dock en korg, i vil-
ken de hade "hönan". Så lade man dukar eller tygstycken över
densamma. . I botten hade man vanligen tidningspapper. Natur-
ligtvis fick man sätta kaffekulan över, då spisringarna
voro kalla, annars blev det hux, flux filiux med alltsamman
En enda gång har jag sett kaffe kokas på trefot